

nr 37

studia i rozprawy

ks. Janusz Bujak

„MĘŻCZYZNĄ I NIEWIASTĄ STWORZYŁ ICH?”

WSPÓŁCZESNY FEMINIZM
W POSZUKIWANIU TOŻSAMOŚCI KOBIETY

WYDZIAŁ TEOLOGICZNY
UNIWERSYTETU SZCZECIŃSKIEGO

Wydział Teologiczny
Uniwersytetu Szczecińskiego

STUDIA I ROZPRAWY

Rada naukowa serii

ks. prof. dr hab. Zdzisław Kroplewski, ks. prof. dr hab. Zdzisław Lec,
ks. prof. dr hab. Andrzej Offmański, ks. prof. dr hab. Marek Pyc,
ks. dr hab. Jan Machniak prof. UPJPII

Redaktor serii

ks. dr Andrzej Wańka

ks. Janusz Bujak

„MEŹCZYZNĄ I NIEWIASTĄ STWORZYŁ ICH?”
WSPÓŁCZESNY FEMINIZM
W POSZUKIWANIU TOŻSAMOŚCI KOBIETY

SZCZECIN 2014

Rada Wydawnicza

Adam Bechler, Tomasz Bernat, Anna Cedro, Paweł Ciężczyk
Piotr Michałowski, Małgorzata Ofiarska, Aleksander Panasiuk
Grzegorz Wejman, Dariusz Wysocki, Renata Ziemińska
Marek Górski – przewodniczący Rady Wydawniczej
Edyta Łongiewska-Wijas – redaktor naczelna, dyrektor Wydawnictwa Naukowego

Recenzent

ks. dr hab. Radosław Kimsza

Redaktor Wydawnictwa

Barbara Pawlikowska

Korektor

Joanna Grzybowska

Skład komputerowy

Iwona Mazurkiewicz

Projekt okładki

Krzysztof Adamski

© Copyright by Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2014

ISBN 978-83-7241-970-5

WYDAWNICTWO NAUKOWE UNIWERSYTETU SZCZECIŃSKIEGO

Wydanie I. Ark. wyd. 16,5. Ark. druk. 17,6. Format B5.

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	9
WPROWADZENIE	11
Rozdział I. KOBIETA W DZIEJACH CHRZEŚCIJAŃSTWA	15
1. Kobieta w świecie greckim i rzymskim.....	16
2. Kobieta w religii żydowskiej	18
3. Postawa Chrystusa wobec kobiet	22
4. Wpływ postawy Jezusa wobec kobiet na zmianę ich sytuacji	23
4.1. Rola kobiet w Kościele	24
4.2. Dzieciobójstwo	26
4.3. Małżeństwo	27
4.4. Kwestia rozwodów.....	29
4.5. Zamażpójście i dzietność.....	30
4.6. Podejście do prostytucji.....	32
5. Kobiety w historii Kościoła	33
6. Mizoginizm pozytywistów	37
7. Kobieta w antropologii św. Tomasza z Akwinu	38
7.1. Godność materii i ciała ludzkiego	39
7.2. Kobieta równa mężczyźnie	42
Rozdział II. NARODZINY I ROZWÓJ RUCHU FEMINISTYCZNEGO.....	45
1. Prehistoria ruchu feministycznego do połowy XIX wieku.....	48
2. Ruch sufrażystek (1869–1920).....	52

3. Przygotowanie do drugiej fali ruchu feministycznego (1920–1968).....	58
3.1. Sytuacja kobiet po dwóch wojnach światowych.....	58
3.2. Promotorzy rewolucji seksualnej	61
4. „Druga fala” feminizmu	67
4.1. Stany Zjednoczone.....	67
4.2. Europa Zachodnia: rewolucja roku 1968.....	68
4.3. Bilans rewolty studentów	71
4.4. Rewolucja seksualna a Kościół katolicki.....	75
4.5. Wpływ marksizmu na feministki „drugiej fali”	78
5. <i>Women’s i gender studies</i>	86
6. Konsekwencje „drugiej fali” feminizmu: walka z rodziną i płodnością	87

Rozdział III. „TRZECIA FALA” FEMINIZMU:
FEMINIZM *GENDER*..... 93

1. Problemy z definicją terminu <i>gender</i>	96
2. John Money a pochodzenie ideologii <i>gender</i>	102
3. <i>Gender</i> jako konstrukcja społeczna	106
4. <i>Gender</i> jako konstrukcja kulturowa	109
5. Etapy rozwoju ruchu feministycznego w perspektywie <i>gender</i>	111
6. Od <i>gender</i> do <i>queer</i>	113
7. <i>Gender</i> jako element polityki Organizacji Narodów Zjednoczonych	119
7.1. Zwolennicy i przeciwnicy <i>gender</i> w ONZ	121
7.2. Konferencje ONZ w Kairze (1994) i Pekinie (1995)	123
7.2.1. Konferencja w Kairze	123
7.2.2. Konferencja w Pekinie	127
7.3. Zasady z Yogokarty (2006) i Deklaracja o prawach człowieka, orientacji seksualnej i tożsamości <i>gender</i> (2008)	130

8. Manipulacja słowem	133
8.1. Metody manipulacji językowej	133
8.2. Manipulacja językowa w dokumentach ONZ.....	135
9. Przyszłość ideologii <i>gender</i>	139
Rozdział IV. FEMINISTYCZNA TEOLOGIA I ETYKA.....	142
1. Teologia feministyczna	142
2. Zależność obrazu Boga od języka.....	145
2.1. Argumenty za wprowadzeniem języka inkluzywnego	145
2.2. Argumenty przeciw nowemu językowi teologicznemu	149
3. Problem płci męskiej Chrystusa w teologii feministycznej	163
3.1. Relatywizacja człowieczeństwa Chrystusa	163
3.2. Znaczenie człowieczeństwa Chrystusa w dziele zbawienia	164
4. Obraz Maryi i kobiety w teologii feministycznej	168
4.1. Krytyka mariologii katolickiej	168
4.2. Miejsce Maryi w historii zbawienia	173
5. Kapłaństwo kobiet.....	179
5.1. Pochodzenie idei ordynacji kobiet.....	179
5.2. Argumenty środowisk feministycznych za kapłaństwem kobiet	182
5.3. Odpowiedź Kościoła katolickiego	189
5.4. Stanowisko prawosławne	195
6. Nowa etyka feministyczna	201
6.1. Etyka feministyczna według Kaye Ashe i Rosemary R. Ruether	203
6.2. Nowa etyka w ocenie Alice von Hildebrand	217

Rozdział V. IDEOLOGIA <i>GENDER</i> A PRAWO NATURALNE.....	221
1. „Nowe prawa człowieka” a prawo naturalne	221
1.1. Fundamenty prawa pozytywnego	221
1.2. Redefinicja Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka	224
2. Nauczanie Kościoła katolickiego na temat prawa naturalnego	228
2.1. Papież Jan Paweł II	228
2.2. Katechizm Kościoła Katolickiego i <i>Kompendium nauki społecznej Kościoła</i>	231
2.3. Papież Benedykt XVI	232
2.4. Międzynarodowa Komisja Teologiczna: <i>W poszukiwaniu etyki uniwersalnej: nowe spojrzenie na prawo naturalne</i>	235
3. Prawo naturalne we współczesnej teologii i filozofii	242
3.1. Carl H. Peschke: prawo naturalne w świetle <i>Gaudium et spes</i>	242
3.2. Russel Hittinger: prawo naturalne jako „pierwsza łaska”	250
3.3. Vittorio Possenti: prawo naturalne a współczesny nihilizm prawny	254
 ZAKOŃCZENIE.....	 260
 BIBLIOGRAFIA	 265
NOTA O AUTORZE.....	279
SPIS WYDANYCH TOMÓW	281